

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

In quam ciuitatem ibant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Augustus cognito Vari casu reſte ſubito diſciſſa magno in amore fuit, partem quod ei Galli magnum timorem inſerent, quos verebatur non ſolum in Italiam, ſed etiam Romam propeſſe venturos. Neg enim vllam urbem munitam reliquerat, & ſocij omnes qui opem ei ferre potuiſſent, magni erant incommodi effecti, tamen vt tum potuit, ex rebus preſentibus parauit omnia. Sed poſtquam nemo eorum qui per artem bellum gerere poterant, conſcribi voluit, iuſſit eos ſortiri, ac quintum quemq; ex iis qui nondum quinq; & triginta annos attriſſent, ex iis autem qui eſſent natu grandiores decimumq; ſorte priuauit facultatibus, & notaui ignominia, & poſtremo quod apud multos nondum erat in honore, nonnullos interfici iuſſit. Tunc coacti veteranorum, libertinorumq; quam maximo potuit numero, eos cum Tiberio contendere in Germaniam celeriter iuber.

Et paulo poſt. Augustus ruſum quinto decennio ſuſcepit curam & adminiſtrationem reipublice, L. Munatio, & C. Sillio Coſ. Hic propter ſenectutem perraro veniebat in ſenatum, petijt viginti conſiliarios annuos, nam antea quindecim tantum adhibebat in ſex meſes. Nemo qui vel Romanam hſtoriam a limine ſalutarit, Auguſto ſeni vel maiſtatem, vel auctoritatem deceſſiſſe exiſtimabit. Quid ille animus verè Auguſtus, qui iam moriturus luſtrum condit, cenſum etiam mortuus agit?

§. II. Quinta. Lucas vocat *ἡγεμονίας* Tiberii, non autem *δεκάτην αὐτοκρατορίας*, ergo annus decimus quintus non eſt numerandus ab exitu Auguſti, ſed Tribunicia poteſtate.

Reſpondeo. Si à Tribunicia poteſtate, iam facile viceſimus annus diceretur, nam iam olim antequam ſecederet, Tribunicia poteſtate pollebat, vt ex ioculari eius factò conſtat, cum ſophiſtam ſubito aduentu terret.

Deinde reſtituta ei Tribunicia poteſtas eſt, antequam in Illyricum tenderet, ſed reſtrictè in quinquennium, non igitur ab ea poteſtate primum accepta imperator aut Cæſar dicendus eſt.

Quod ad dictionem *ἡγεμονίας* attinet, recte vertit eam Syrus *מלכות* regnum, & noſter Imperium. Imperiæ turæ oppoſito, non aliquem de vetuſtis, ſed tuorum primipilum Bezam. Apparet Lucam minime ſuiſſe ſollicitum de Tiberij imperio à Pilati procuratoris iſtus munere diſtinguendo. Pro imperio *ἡγεμονίας*, *δεκάτην αὐτοκρατορίας*, *ἀντιβασιλείαν* vſurpant. Sic apud Herodotum *ἡγεμονίας* *παρτὸς* & *σπαρταρίας*. In facultatibus quoque *τὸ ἡγεμονίας* dicitur quod omnibus imperat, & Appiano Roma *ἡγεμονίας* ciuitas imperatrix: atque hæ ſunt rationes, quibus rogo & lanienæ addicimur; Auguſtus ſenex non egit cenſum, Cyrius anno quo conſul Romæ fuit, Præſes fuit Syriæ, Tiberius Auguſto imperante, potius Cæſar fuit, quam Auguſtus, *ἡγεμονίας* non ſignificat imperium, noua ergo Chronologia cudenda, anno 1711. mundus interibit, & quia hæc ita habent.

Papa etiam eſt Antichriſtus.

VERSVS 3.

Et ibant omnes vt profiterentur, ſinguli in ſuam ciuitatem.

QUESTIO I.

In quam ciuitatem ibant?

Propria ciuitas in qua familia.

§. I. Evangelista vno verbo ſignificat, ſuam. Ciuitas autem alicuius dici poteſt in qua natus eſt quiſpiam, vel educatus, vel multo tempore verſatus, vel in qua eſt familia, vel in qua nati parentes, vel in qua domum aliquis, & poſſeſſiones habet. Hoc loco indicatur Iudæos fuiſſe in illam urbem, in qua familia eorum, ſeu proſapia erat. Iosephus enim & Maria i-

bant Bethleem, quia erant de domo & familia David. Eandem aliorum rationem fuiſſe exemplo horum inter Iudæos erat ex omnibus tribubus qui tempore Ezechia, & aliorum Regum deſertis vrbibus tribu Iudæ ſe coniunxerunt, quos ſuis locis oportuit cenſeſſe, inter quas tot incerto patre geniti, tot liberti, *liberati* tuerint. Nec vllò documento venire nullo modo poſſunt eodem modo actum.

§. 2. In deſcriptione ſingularum gentium conſuetudines ſeruatas eſſe nihil ambigo. Iudæorum deſcriptiones per familias fieri conſueuerunt, adeo vt nullam aliter inſtitutam conſtet. Vide Ioseph. lib. 14. Reg. 10. 19. 20. 21. & 2. Reg. 24. 2. Auguſtus autem ſeruantiſſimus erat moris veteris, & quæ mutabat, paulatim & ſine ſenſu mutabat. Aſſueto igitur modo *ἡγεμονίας* facile Iudæi deſcribebantur, minorque erat indiſtinctio, dum generis & nobilitatis publicum teſtimonium habere ſe viderent. Hoc de illis qui in Iudæa debebant intelligi, non de aliis, qui Alexandria, Romæ, aliisque locis inter gentes miſti erant. Neque fieri ſine ingenti incommodo potuit, vt tot millia ex vniuerſo Imperio in Iudæam commigrarent.

VERSVS 4. & 5.

Ascendit autem & Ioseph à Galilæa de ciuitate Nazareth, in Iudæam ciuitatem David, quæ vocatur Bethleem: eo quod eſſet de domo & familia David. Vt profiteretur cum Maria deſponſata ſibi uxore pregnante.

QUESTIO I.

Quomodo peruenit Bethlehemum?

§. I. VUlgo aſino vectam tradunt, Maldonatus partu non moleſtata exiſtimat, & paupertati repugnare, aſinum poſſe diſſe; cum agnum emere non potuerint. Vix tamen perſuadere mihi poſſum, tantam fuiſſe paupertatem, vt absolute agnum emere non potuerint, ſed quod diſſiciliter eam pecuniam conſicerent: mentem autem legis fuiſſe reor, vt pauperes columbarum pullos aut turture, diuites agnum offerrent. Nec modo vilioſorem victimam de diſſe puto eos, qui tantum non haberent, vt agnum emere poſſent, ſed qui pauperes eſſent. Neque enim aſinum aut bouem, aut lupellæ cilen, inſtrumenta artis, Deus vendi voluit, vt agnus emeretur, ſed tenues noluit grauari.

§. 2. Ascendit quia alior Bethleem. Epiphanius Hæreſi 51. tempore Machab. cum Iudæa bellis inſeſtaretur migraſſe maiores putat Nazarethum, verum in re incerta nihil velim certi ſtatueri.

QUESTIO II.

An Maria itura fuiſſet Bethleemum, ſi editum non fuiſſet?

§. I. Caluinus ait, nihil aliud habuiſſe propoſitum, quam editum parere, fuiſſe eorum inſtar Dei manu ductos, additque, niſi vi compulſa fuiſſet Maria, *Matris* mi parere ſtatuerat, itemque Illyricus. Temerarium igitur plane iudicium: quis enim Caluino reuelauit? Maria plane ignorat ſcripturam, quæ locum natalibus Me-